Jaargang 111. Vrijdag, 17 September 1852. No. 75.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

AANGIFTE VOOR DE KERMIS.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* verwittigen degenen, die op de aanstaande **HERFSTKERMIS** eene **PLAATS** verlangen voor eene **HOUTEN** of **LINNEN KRAAM**, eene **OVERDEKTE** of **ONOVERDEKTE TAFEL** of **STAL**, of op den **OPEN GROND**, dat zij zich moeten aangeven bij den MARKTMEESTER, die daartoe zitting zal houden op MAANDAG den 20sten September 1852, ter STADS SECRETARIJ in het Raadhuis alhier, des voormiddags van negen tot twaalf uur en des namiddags van drie tot vijf uur; — bij welke aangifte het STEDE- en WAAKGELD terstond zal moeten worden voldaan; — voorts, dat, ingevolge art. 3 van het Reglement op het houden der Kermissen te *Groningen*, gepubliceerd den 9den Januarij 1840, tot de LOTING **niet** zullen worden toegelaten:

1) Degenen, die verzuimd hebben bovengemelde AANGIFTE te doen;

2) Degenen, die het verschuldigde STEDE- en WAAKGELD niet dadelijk bij de aangifte ter bekoming eener STANDPLAATS hebben betaald; — en eindelijk, dat het, ingevolge art. 37 van het gemelde reglement, niet dan in bijzondere gevallen, doch nimmer na het inluiden der Kermis, door Burgemeester en Wethouders vergund mag worden op de Kermis voor te staan aan iemand, die aan de LOTING *geen* deel genomen heeft.

Wijders wordt ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat, overeenkomstig art. 30 der wet van den 21sten Mei 1819 (*Staatsblad* no. 34), de Marktmeester op de Markt geen Patentpligtige ter uitoefening van zijn handel of bedrijf, hetzij met of zonder Loodsen, Tenten, Kramen of Stallen zal mogen toelaten, tenzij hem Marktmeester gebleken zij dat deze daartoe van een Patent is voorzien.

GRONINGEN, 8 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De COMMISSIE VAN ONDERWIJS vergadert op ZATURDAG den 16den October, te 8 uur 's morgens, in het CONCERTHUIS alhier, om de **RANG-EXAMENS** af te nemen. Die zulk een EXAMEN wenschen af te leggen, worden verzocht, eene Geboorteacte, voldoende Getuigschriften van goed' zedelijk gedrag, een bewijs van vroeger verkregenen Rang, zoo zij dien bezitten, en eene bepaalde opgave, welk Examen zij verlangen te ondergaan, vóór den 1sten October franko in te zenden bij den Schoolopziener van hun Distrikt.

GRONINGEN, 15 September 1852. *Namens de Commissie van Onderwijs in de Provincie Groningen:*
P. HOFSTEDE DE GROOT, *Secretaris.*

NIEUWSTIJDINGEN.

AMERIKA.

Op het Britsche eiland Trinidad is door het wetgevend collegie een adres naar het moederland gezonden, waarin de toevoer van vijftienhonderd landverhuizers voor 1854 gevraagd wordt, alsmede vergunning om onder waarborg des moederlands weder 100,000 £ op te nemen ter bevordering der landverhuizing naar het eiland.

De zucht om naar de koloniën in Australië te verhuizen, scheen ook in Britsch West-Indië meer veld te winnen; het vertrek van onderscheidene schepen naar het goudland, uit Demerary, Barbados, Trinidad en andere eilanden, was in de dagbladen door de reeders aangekondigd.

— De revolutionaire beweging op Cuba schijnt gewigtiger dan men vermoedde. Er waren op nieuw onderscheidene personen in hechtenis genomen en de gouverneur-generaal had de doodstraf gesteld op het schrijven van oproerige geschriften. Men zeide zelfs, dat eenige der schuldigen doodgeschoten waren, doch dit gerucht werd betwijfeld.

— Onlangs werden te Nieuw-York proeven genomen met eene boot onder water. Een Franschman, *Alexandre*, heeft haar naar de Vereenigde Staten gebragt. De aanzienlijkste zeeofficieren woonden de proeven bij, die aan aller verwachtingen beantwoordden. De uitvinder liet, op bevel van commodore *Salter*, zich met nog twee helpers, nadat alle openingen van het schip gestopt waren, 50 voeten diep in het water neder. Boven het schip zwom een kleine electrische telegraaf; anders had het vaartuig niet de minste verbinding met de oppervlakte van het water. Na een kwartier uurs gaf commodore *Salter*, door middel van den telegraaf, een teeken en in twee minuten kwam het schip, tot verbazing van allen, op de oppervlakte te voorschijn.

De boot heeft den vorm van een ei, is 30 voeten lang, 10 in het midden breed, uit blik gebouwd, met zoogenoemde ossenoogen van glas, om de beide vertrekken, waarin zij verdeeld is, te verlichten. In de kajuiten bevinden zich de machines tot ververshing van de lucht, het water, om het vaartuig in evenwigt te houden en te doen zinken. Eén man kan den ganschen toestel besturen en bovendien het roer rigten. Zes à zeven mannen kunnen in de boot zonder eenig ongemak 7 à 8 uur onder water doorbrengen, daar er een pompwerk in gebragt is, om de lucht versch te houden. Zij kan met voordeel tot de paarlenvisscherij gebruikt worden, om gezonkene schepen te onderzoeken, als ook den bodem van rivieren, meeren, havens enz.

DUITSCHLAND.

Dezer dagen hebben zich te Mannheim 165 landverhuizers ingescheept, die zich over Rotterdam naar Baltimore zullen begeven. Deze personen behooren allen tot de Badensche gemeente Kirchard, die eene som van 10,000 gl. heeft bijeengebragt om zich op deze wijze van hare verarmde ingezetenen te ontdoen.

— In de laatstgehoudene algemeene vergadering der landhuishoudkundige vereeniging in Hannover werd als hoofdkwestie de vraag behandeld, of de landbouw in Duitschland reeds op zulk een' hoogen trap van ontwikkeling stond, dat de landverhuizing als eene noodzakelijkheid beschouwd kon worden? De meerderheid beantwoordde die vraag bepaald ontkennend. De overbevolking, of de overtalrijkheid van lieden in sommige vakken, was slechts schijnbaar, en al de duizenden die thans het land verlieten, zouden kunnen blijven en werk en brood vinden, indien de Staat hun de hand slechts wilde reiken, en zij zelf niet kleinmoedig genoeg waren, om in hun vaderland tegen vrijwillige moeite en arbeid op te zien, die zij zich elders gedwongen moeten getroosten. Men beriep zich op de groote uitgestrektheid gronds, die nog te ontgonnen was en op menschenhanden wachtte. Levendig werd de wensch uitgesproken, dat de regering in de exploitatie zou willen behulpzaam zijn, door het bevorderen der drainage. De tentoonstelling van landbouwwerktuigen, met de bezigtiging waarvan de algemeene vergadering besloten werd, was de belangrijkste en grootste, die tot nog toe in Duitschland gehouden werd.

— Uit Oostenrijksch Silezië verneemt men, dat dat de cholera thans de grenzen heeft overschreden en zich reeds in eenige gedeelten van Krakau met zooveel hevigheid, als bij hare eerste verschijning in 1830, heeft vertoond. Zij heeft volkomen het oorspronkelijk Aziatisch karakter.

— De berigten uit de Oostenrijksche provinciën luiden treurig omtrent de gestrengheid, waarmede de censuur te werk gaat in het verbieden van den invoer van boeken. Van verscheidene werken, waarvan het begin ongehinderd toegelaten was, worden thans de volgende afleveringen in beslag genomen. Onder *Metternich* genoten ten minste de hoogere standen nog eenige meerdere vrijheid ten dezen. Buitendien bepaalt zich de gestrengheid niet tot het in beslag nemen van boeken; men neemt ook langdurige verhooren ter dezer zake af en legt geldboeten op, zoodat hieruit tevens voordeel voor de schatkist voortvloeit. Reeds vroeger heeft men melding gemaakt van den bespottelijken ijver van hooger hand om den tekst der klassieke schrijvers, zoo het heet, *te zuiveren.* De bekende uitgaven van *Tauchnitz* en *Teubner* zijn dan ook in den ban gedaan. Men verzekert, dat eerlang maatregelen zullen genomen worden tegen de leesbibliotheken, welke men insgelijks wil zuiveren van al wat uit een staatkundig, godsdienstig en zedelijk oogpunt aanstoot kan geven; voorts wil men die leesbibliotheken voorschrijven, welke boeken zij aan te schaffen hebben en aan hunne lezers moeten aanbevelen.

— De graaf *Adam Potocki*, een jaar geleden in hechtenis genomen, op grond dat hij deel genomen had aan den Hongaarschen opstand, is in vrijheid gesteld. De Keizer van Oostenrijk heeft eene volkomene gratie verleend aan den graaf, die een der grootste vermogens in Europa bezit.

— Deser dagen hield voor een logement te Berlijn een met twee paarden bespannen rijtuigje stil, waaruit een man met eenen langen witten baard, die tot op de borst neêr hing en eene iets jeugdiger vrouw afstapten. De logementhouder, hunne spraak niet verstaande, weigerde hen op te nemen, toen de grijsaard een voorbijkomend officier in het Fransch aansprak.

Men vernam toen, dat hij regtstreeks uit Siberie kwam, waar hij in 1812 als Fransch krijgsgevangene was vervoerd. Hij had er zich gevestigd, was gehuwd en na er 40 jaren geleeft te hebben, keerde hij naar zijne geboortestad Nancy terug. Het verlangen naar zijn vaderland was zoo hevig bij hem ontwaakt, dat hij daaraan geen wederstand kon bieden.

— Uit Triëst wordt gemeld, dat de op den 27sten Aug. naar Alexandrië vertrokken stoomboot *Australië* op den 30sten op de hoogte van Kaap Crio (Candia) het linker rad heeft gebroken, ten gevolge waarvan zij genoodzaakt was naar Corfu terug te keeren, zoodat alle dépêches en ook de met deze gelegenheid verzonden Hollandsche post daar moesten blijven liggen en dus de gewoonlijk op den 12den te Triëst aankomende berigten uit Oost-Indië, ditmaal over Marseille worden te gemoet gezien.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 12 September.

In den loop dezer week is te Dublin eene vergadering gehouden van een dertigtal Iersche Parlements-leden en omstreeks 100 priesters, ten einde te beraadslagen over maatregelen tot bevordering van de belangen der pachters in Ierland tegenover derzelver grondheeren. Gelijk men weet, is ettelijke malen daarover in het Parlement beraadslaagd, zonder dat men tot een voor de pachters gewenscht besluit heeft kunnen komen. In de zitting van het nieuwe Parlement zal de zaak spoedig weder ter sprake gebragt worden, en zal de heer *Crawfort* een ontwerp van wet ter tafel brengen, hetwelk geheel in den geest der pachters opgesteld is, en de strekking heeft om hen, wat betreft het opzeggen van de pacht, de bebouwing van den grond en hetgeen zij op denzelven daarstellen, schier geheel onafhankelijk van de landeigenaars te maken. De bewuste vergadering heeft besloten, deze bill ten krachtigste te ondersteunen, en voorts onderscheidene besluiten genomen, om hare aanneming door het Parlement te bevorderen, en om de spanning, welke het onderwerp onder de Iersche bevolking veroorzaakt, aan te kweeken. Nadat deze aangelegenheid eergisteren in de bedoelde vergadering afgehandeld was, heeft een der leden ook de kerkelijke zaken ter spraak gebragt, en is besloten, den volgenden dag eene zamenkomst te houden, ten einde te overwegen, welke gedragslijn de Iersche leden van het Huis der Gemeenten „die verkozen zijn om het beginsel van godsdienstige gelijkheid te doen zegevieren" zullen behooren te volgen.

Dit een en ander, en ook het door de ministeriële bladen aangeprezene ontwerp, om de personen uit het Parlement te weren, wier verkiezing zij aan de woelingen en den ongeoorloofden invloed op de Iersche geestelijkheid toeschrijven, doet, niet minder dan de behandeling van het vraagstuk omtrent het beschermende stelsel, eene zeer levendige Parlements-zitting verwachten.

— Het ministeriële Londensche avondblad berigt de aanbesteding van 75,000 pond thee voor de Britsche vloot, „*als eene zege van de thee in den strijd tegen de grog.*"

— Toen omstreeks zes jaren geleden in Ierland de hongersnood door heerschende ziekten gevolgd werd, die duizenden menschen ten grave sleepten, zijn door de Britsche regering eenige deskundigen benoemd om, zooveel van staatswege kon geschieden, de plaag tegen te gaan of te lenigen. Bij den afloop hunner werkzaamheden door de regering uitgenoodigd zijnde hunne gedurende eene zoo buitengewoon hevige en langdurige bezoeking opgedane ervaring ten algemeenen nutte in een verslag op te teekenen, hebben zij thans een zoodanig verslag openbaar gemaakt. De Londensche *Times* zegt daarvan het volgende:

„Het verslag naauwkeurig gelezen hebbende, moeten wij zeggen, dat daarin, niettegenstaande de zoo ongemeen uitgebreide ervaring van deszelfs stellers, geen enkele nieuwe ontdekking tot verrijking of verbetering der gezondheidsleer vervat is. De geheele inhoud van het verslag laat zich zamenvatten in het oude Grieksche spreekwoord: „hongersnood brengt pest," en verder toont het, dat als middel tegen de kwalen, die onvermijdelijk uit honger, ellende en gebrek voortkomen, ook door de bekwaamste geneeskundigen der wereld niet veel meer kan worden aangeraden dan gezond voedsel en zindelijkheid. Ook in dit verslag wordt geen geheim middel aangewezen om de schending van de wetten der natuur straffeloos te maken en aan hare eischen veilig voldoening te kunnen weigeren; ons schiet niets over dan ons met overleg en beleid te verschaffen wat voor de instandhouding van 's menschen ligchaam vereischt wordt, en niet uit te zien naar een of ander wonderdadig middel waardoor wij van de verantwoordelijkheid voor de algemeene gezondheid zouden worden ontheven.

„De groote vraag, of de cholera besmettend is of niet, zeggen de stellers van het rapport, evenmin als andere waarnemers te durven beslissen; zij hellen echter blijkbaar over om haar niet aanstekend te achten; en het is gewis opmerkelijk, dat wel de zoogenoemde hongersnood-typhus, maar niet de cholera door landverhuizers uit Ierland naar elders overgebragt is.

„In strijd met het algemeen gevoelen, zegt het rapport, dat de aardappel als voedselstof wel minder krachtig is, maar dat geen ander voedsel zoo als deze vrucht, *al* de onderscheidene bestanddeelen bevat welke noodig zijn tot de vorming van gezond bloed."

— Het denkbeeld, om de armenkas te ontlasten en tevens de armen tot zelfonderhoud in staat te stellen door hen op kosten van het armbestuur naar Australië te laten verhuizen, wordt door het hoofdbestuur van het armwezen niet onvoorwaardelijk omhelsd. Zoo is de bekrachtiging geweigerd van een besluit van een armbestuur om een gezin, hetwelk in het armhuis was opgenomen nadat het hoofd heimelijk naar Australië vertrokken was, op kosten der armenkas den huisvader na te zenden; dit zou, meende men, anderen uitlokken om insgelijks hunne gezinnen in den steek te laten. Doch de staatscommissie voor de uitvoering der armenwet heeft hare goedkeuring verleend aan het besluit van het armbestuur van een der Londensche kerspelen, dat van St. Martin, om een aanzienlijk aantal van de in het armhuis verpleegd wordende werkbare armen naar Australië te zenden; en er is reeds een schip gekozen om hen naar Port Adelaïde te brengen, hetwelk in het begin dezer week zal uitzeilen.

In de vorige week is daarvan door het armbestuur, in bijzijn van vele ingezetenen van het kerspel en van een aantal geestelijken, plegtig aan de bewoners van het armhuis kennis gegeven. De voorzitter van het armbestuur hield hierbij eene aanspraak; hij zag, zeide hij, in hetgeen hij had aan te kondigen, eene groote gebeurtenis, en dankte allen die ze hadden helpen tot stand brengen, inzonderheid de belastingpligtigen die de noodige fondsen aan de armenkas hadden bewilligd. Hij vroeg vervolgens aan de 58 armen, die verzocht hadden naar Australië te worden gebragt, of zij geheel uit vrije beweging dit verzoek hadden gedaan en of zij beseften, dat de verantwoordelijkheid voor dien stap en voor deszelfs gevolgen geheel op hen zelven zoude rusten. Deze vraag door allen bevestigend beantwoord zijnde, zeide hij dat het bestuur zich verpligt geacht had de vervulling van hunnen wensch met alle magt te bevorderen, in de overtuiging van daardoor tot hun wezenlijk geluk mede te werken; dat echter de uitslag geheel van hen zelven zoude afhangen; dat zij zonder braafheid, ijver en matigheid nergens ter wereld zouden slagen, doch met deze zich thans tot een zelfstandig en gelukkiger leven konden verheffen. Daarna nam de geestelijke van het kerspel het woord, hij waarschuwde hen tegen de verleidingen van den gouddorst in het rijke goudland; hij hoopte dat zij de stamvaders zouden worden van een vrij en edel menschengeslacht in een ander wereldeel; doch zoo zij zich slecht gedroegen, zouden zij het vooruitzigt van duizenden armen in alle kerspelen van Engeland, die hen naar Australië wenschten te volgen, op eens bederven, de reeds uitgestrekte hand der weldadigheid doen terugtrekken en hunne achtergebleven lotgenooten voor altijd aan het verlagende slavenleven van het armenhuis overgeven.

Een der aanstaande landverhuizers beantwoordde deze toespraak met betuigingen van innige dankbaarheid en goede voornemens.

Zij worden voor L. st. 15 per volwassen persoon naar Australië overgevoerd. Het armbestuur betaalt den vrachtprijs, voorziet elk hunner met eene ruime uitrusting en bij hunne aankomst in Australië met een' zakpenning.

— In de vorige week is een schip met 294 tot deportatie veroordeelde misdadigers van Plymouth naar Hobart-Town op Van-Diemensland vertrokken. Dit is met groote teleurstelling vernomen door velen die gehoopt hadden dat het gouvernement nu althans, daar de verhuizing naar Australië de vurige wensch van zoo vele eerlijke lieden geworden is, aan de dringende en dreigende vertoogen van de inwoners dier koloniën gehoor geven en, aan den geest van vroeger gegeven stellige toezeggingen getrouw, de overzending van slecht volk naar die opkomende maatschappijen staken zoude. Men meent dat het gouvernement, hoe moeijelijk het ook mogt vallen, een' anderen uitweg voor het bedorven gedeelte der bevolking van het moederland had behooren te zoeken, daar het bekend is dat in eenige der Australische koloniën een verbond tot gezamenlijk verzet tegen den aanvoer van misdadigers is gesloten, en dat aldaar eene taal gevoerd wordt gelijk in de Noord-Amerikaansche koloniën, toen deze zich in 1771 van het moederland losmaakten. Zoo is in een adres van de wetgevende kamer van Van-Diemensland van Mei 1851 gezegd: „Wij protesteren plegtig tegen de schending der belofte van den Souverein, waaraan de ministers zich schuldig maken door weder Britsche misdadigers herwaarts te zenden: gaan zij daarmede voort, aandruischende tegen den eenstemmig geuiten wensch van al de koloniën, dan zal hare afscheiding van Groot-Brittanje het onvermijdelijk gevolg zijn." In Van-Diemensland zijn, op eene bevolking van 27,000 vrije volwassenen, reeds 20,000 misdadigers aangebragt.

— Volgens de *Morning Chronicle* liep te Londen het gerucht, dat tusschen Engeland en Frankrijk een traktaat, gegrond op het stelsel van wederkeerigen vrijen handel, gesloten was. Het hoogste regt op de invoeren zou geen 15 pCt. kunnen te boven gaan.

(Ongelukkiglijk hecht men te Parijs echter geenerlei geloof aan dit berigt. De *Moniteur* deelt het mede, maar voegt er bij, dat dit traktaat geheel in tegenspraak zoude staan met de uitdrukkelijke verklaring, welke voor eenigen tijd namens de regering in den *Moniteur* is gedaan. Men herinnert zich ook buitendien, dat de *Morning Chronicle* hetzelfde dagblad is, hetwelk nog niet lang geleden een traktaat tusschen de Noordsche Mogendheden over de aanstaande invoering van het keizerrijk en Frankrijk heeft verdicht. Bevatte het berigt omtrent het bewuste handelstraktaat waarheid, dan zoude bezwaarlijk iets uit te denken zijn, dat de aanstaande reis van den President naar het Zuiden luisterrijker en schitterender zoude maken.)

— In de afgeloopene week stond een jong Oostenrijker teregt voor den lord mayor, als beschuldigd van poging tot zelfmoord met voorbedachten rade. Bij 't verhoor bleek, dat de ongelukkige tot eene aanzienlijke familie behoorde, secretaris van graaf *Molé* geweest, en door diepe en aanhoudende studiën krankzinnig geworden was. Door tusschenkomst van den Oostenrijkschen consul *Rothschild*, is hij naar een hospitaal vervoerd.

— In de vereeniging van de Britsche maatschappij ter bevordering van de wetenschappen, dezer dagen te Belfast gehouden, zijn o. a. berigten uit Syrië en het Heilige Land ontvangen van den heer *v. d. Velde*, officier bij de Nederl. marine.

— De luchtreizigers *Poitevin* en *Simpson*, door het genootschap tot wering der mishandeling van dieren in regten vervolgd, wegens de mishandelingen, een' os aangedaan, die onder aan den ballon gehangen heeft, waarmede mevrouw *Poitevin* onlangs opsteeg, en die aan de gevolgen daarvan overleden is, hebben zich bereid betoond tot betaling der gevorderde boeten, en tevens beloofd geene paarden of andere dieren meer met hunne ballons te zullen doen opstijgen.

— In Birmingham moeten reeds fabrijken bestaan, waar men valsch goud in baren vervaardigt, hetwelk naar Australië uitgevoerd wordt, en daar onder het echte goud den weg naar Engeland terugvindt.

— Eergisteren is in de groote strafgevangenis te Grangegorman-lane, bij Dublin, waarin 7- à 800 personen in verzekerde bewaring werden gehouden, een brand uitgebroken, waardoor een gedeelte van dat gebouw vernield is. De gevangenen hebben ijverig medegewerkt tot blussching, en geene pogingen aangewend om te ontsnappen. Geen hunner heeft eenig letsel bekomen.

— Zekere *Hugh Belfrage*, gemeen soldaat bij het 4de regement ligte dragonders, gestationeerd te Norwich, is dezer dagen, door het overlijden eens bloedverwants, regthebbende op een vermogen van 500,000 p. st. geworden.

— De pakketboot van Amerika is te Liverpool aangekomen met tijdingen uit New-York van den 1sten September. De zitting van het Congres was gesloten. Er was een traktaat gesloten tusschen de Vereenigde Staten en de Nederlanden, waarbij bepaald wordt, dat de schepen van elke der beide contracterende partijen voortaan in de havens van elkander zullen worden toegelaten op den voet van volkomene gelijkheid.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 September.

— Dingsdag zal de President zich op reis begeven. Door middel van den telegraaf zal het mogelijk zijn om den Prins als 't ware op zijne reis te volgen. De dépêches zullen aan de dagbladen worden medegedeeld, doch aan geen der redacteurs is toegestaan om het hoofd van den Staat te vergezellen.

Men verzekert dat, zoo *Lodewijk Napoleon* aan het in den ministerraad door zijne ministers kenbaar gemaakt gevoelen gevolg had gegeven, hij deze lange reis alsdan nie

zou hebben ondernomen; doch de President was op dit punt onverzettelijk.

Al de berigten — zegt de *Constitutionnel* — die wij uit de departementen ontvangen welke door den Prins-President zullen bezocht worden, getuigen van de levendige beweging welke het verwachte bezoek allerwege veroorzaakt. Men kan letterlijk zeggen dat het de gansche bevolking op de been zal brengen, indien het overal gaat zoo als te Bourges, de eerste stad welke de Prins-President bezoeken zal. Men kan de aldaar heerschende beweging afmeten naar een den 8sten dezer uitgevaardigd besluit van den departements-prefect, hetwelk onder meer het volgende bepaalt: „Art. 1. De bevolking van al de gemeenten van het departement der Cher wordt opgeroepen om zich gedurende de dagen van den 14den en 15den dezer maand te Bourges te vereenigen."

De gemeentraad van Marseille heeft, niettegestaande den slechten staat der stedelijke kas, eene som van fr. 100,000 ter beschikking van den maire gesteld om de kosten der ontvangst van het staatshoofd goed te maken. In andere steden is, hoe moeijelijk dit ook met de bestaande voorschriften op het beheer der gemeente-finanoiën kan vereenigd worden, door den gemeenteraad aan den maire onbeperkte beschikking over de gemeentekas gegeven, zonder eenige andere bepaling dan dat hij voor eene waardige ontvangst van den Prins moest zorgen. Men bespeurt tot nog toe geen het minste uitwerksel van de onlangs van gouvernementswege in het regeringsblad gegeven vermaning, om de kosten der feestelijkheden te matigen en liever een gedeelte der daarvoor bestemde gelden voor weldadige doeleinden te besteden.

— Van wege het ministerie van binnenlandsche zaken zijn de departements-prefecten aangeschreven geene concessie meer te verleenen tot het oprigten van loodwit-fabrijken, zijnde bij het gouvernement een plan in overweging om deze voor de gezondheid der arbeidslieden schadelijke stof door eene minder gevaarlijke te doen vervangen.

— De beruchte giftmengster mad. *Lafarge* is den 7den dezer in de badplaats Usat overleden. Men weet dat zij na eene twaalfjarige gevangenschap onlangs in vrijheid is gesteld.

(Uit Tarascon wordt gemeld, dat mw. *Lafarge* tot op haar sterfbed heeft betuigd onschuldig te zijn geweest aan de haar ten laste gelegde misdaad.)

Van den 14den. De *Moniteur* bevat heden een besluit, waarbij de noodige credieten voor het aanst. jaar tot het voltooijen van het electrisch-telegrafische net worden toegestaan. Een ander besluit bevat de organisatie van het ministerie van staat. Het bestuur der paleizen en dat van de comptabiliteit worden opgeheven.

— De commissaris van politie, chef van de veiligheidsdienst, die den President gedurende zijne reis moet vooruitgaan, ten einde zich te verzekeren over de naauwkeurigheid, waarmede de bijzondere maatregelen zijner dienst zijn uitgevoerd, is gisteren met den trein van 1½ uur naar Bourges vertrokken. Deze ambtenaar, die vroeger den President op zijne reizen heeft vergezeld, heeft slechts drie zijner voornaamste agenten medegenomen.

— De President is heden ten een ure vertrokken. Hij was vergezeld van de ministers van oorlog en van algemeene policie. Op den weg naar het station van den spoorweg en bij het vertrek werd de President met de kreten van: *Leve de Keizer!* begroet.

— Men verzekert, dat bij gelegenheid van het verblijf van den President te Toulon een tooneelstuk zal opgevoerd worden, getiteld: *Napoleon en het Keizerrijk*, in 15 tafereelen en uitgevoerd door 150 personen. Ook meldt men, dat te Toulon de dichters zich hebben verledigd zangen te vervaardigen ter eere van den Redder van Frankrijk (zoo heet thans de President in den officiëlen stijl) en dat deze dichtstukken zullen gezongen worden door een koor van 200 meisjes en 200 jongelingen.

BELGIE.

BRUSSEL, 13 September.

Lijdie Fougnies, weduwe van den graaf *de Bocarmé*, die, gelijk bekend, als giftmenger op het schavot den dood vond, zal binnen weinige dagen in den echt treden met zekeren *van Duerne*, grondeigenaar in deze stad woonachtig.

NEDERLAND.

Eerste Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Maandag den 13den September.

In deze zitting hebben de commissiën en rapporteurs hare verslagen gedaan over vier aanhangige ontwerpen van wet, als: 1) wegens de verandering van het tarief, ter zake van de *eau des carmes;* 2) nopens de ontheffing ter zake van directe belastingen; 3) ten opzigte van den waarborg van gouden en zilveren werken; en 4) tot regeling van den pligt der provincie om behoeftige gemeenten te gemoet te komen.

Drukken en ronddeelen en de beraadslagingen bepaald op overmorgen, Woensdag, des middags te 2 uur.

Daarna zijn achtervolgens zonder beraadslaging, met algemeene stemmen *aangenomen*: 1) het ontwerp wegens de ontsigening van perceelen tot den aanleg eener nieuwe haven te Groningen, en 2) negenentwintig aanhangige naturalisatiewetten.

Vervolgens is de vergadering gescheiden.

Zitting van Woensdag den 15den September.

De Eerste Kamer der Staten Generaal heeft de wet op den waarborg *aangenomen* met 28 tegen 7 stemmen. De beraadslaging over de Russische schuld is bepaald op aanstaanden Vrijdag.

's GRAVENHAGE, 13 September.

Bij het programma voor de opening der zitting van de Staten Generaal op den 20sten September aanstaande, is onder anderen bepaald, dat Z. M. de Koning te 1 uur van het paleis naar de vergaderzaal zal afrijden, om de vergadering te openen. Z. M. zal vergezeld worden door HH. KK. HH. de Prinsen, die tegenover Hoogstdenzelven gezeten zullen zijn in eene koets met acht paarden bespannen.

— Wij vernemen dat de rijdende artillerie, thans in bezetting te Amersfoort, met October te Leiden in garnizoen zal komen.

— Ook aan het Parijssche *Journal des Débats* schrijft men uit 's Hage, dat de minister van binnenlandsche zaken, de heer *van Sonsbeeck*, den 9den dezer, des middags te vier uur, zijn ontslag aan den Koning heeft ingediend.

Volgens denzelfden correspondent, zou ten gevolge van dit ontslag, de kwestie betrekkelijk het tractaat met Frankrijk over den nadruk, waarschijnlijk in der minne worden beëindigd, terwijl de optreding van een' nieuwen minister van buitenlandsche zaken tot eene minnelijke schikking in deze kwestie zou kunnen leiden.

Als gerucht meldt men ook aan het blad, „dat de baron *van Zuylen van Neyevelt*, een uitstekend lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, als waarschijnlijk opvolger van den heer *van Sonsbeeck* werd genoemd."

— Men zegt, dat de 2de luitenants der infanterie waarschijnlijk eene traktements-verhooging van honderd gulden zouden bekomen.

— Dezer dagen is men begonnen met het leggen der buizen voor den onderzeeschen telegraaf van hier naar Engeland. De werkzaamheden hebben bij het tolhek aan den Scheveningschen weg een' aanvang genomen, en worden van daar naar Scheveningen en naar 's Gravenhage gelijktijdig voortgezet.

AMSTERDAM, 14 September.

Het getal kweekelingen van 's rijks kweekschool voor schoolonderwijzers te Haarlem bedraagt op dit oogenblik 19. Er zijn bij het openen van het nieuwe schooljaar slechts 2 kweekelingen bijgekomen. In Augustus 1851 waren er 27 kweekelingen, van welke in het begin van dit jaar 10 hunne opleiding voltooid hebben. In vroegere jaren was het getal kweekelingen 36, zoodat het aantal bijna tot op de helft verminderd is.

— De werkzaamheden aan het boren van den artesischen put op de markt te Gouda zijn thans gestaakt, nadat men tot 180 voeten daarmede gevorderd was.

— De Nederlandsche consul te Dantzig, de heer *G. F. Focking*, deelt d.d. 7den September uit die stad het volgende mede:

De cholera heeft zich hier het eerst geopenbaard den 25sten Julij, onder de uit Polen aangekomen vlotknechten; sedert echter, ook in de langs den Weissel liggende plaatsen en verder in onze stad. Tot den 5den September waren door de ziekte aangetast 503 burgers en 241 militairen, overleden 288 en 99, hersteld 74 en 111, in behandeling gebleven 141 en 31; derhalve zijn in 42 dagen door elkander gerekend daags nog geene 18 ziekte- en nog geene 10 sterfgevallen voorgekomen en zulks over eene bevolking van ten minste 60,000 zielen.

Op den 28sten Augustus werden 25 sterfgevallen aangegeven, maar na dat tijdstip schijnt de ziekte verminderd te zijn, zoodat zij het toppunt heeft bereikt en volgens de waarnemingen der geneesheeren nimmer langer heeft geduurd dan 3 maanden. In vergelijking van de epidemie des jaars 1848 en 1849 moge men zich herinneren, dat destijds tot 40 menschen per dag stierven.

NIEUWESLUIS, 12 September.

De berigten uit zee omtrent de haringvangst beginnen gunstiger te luiden. Gisteren kwamen 2 hoekers in, de eene met 95 ton, de andere met 12 last, van welke men vernam, dat er meer haring over zee kwam en er in het laatst der voorlaatste week hoekers waren, die 40, 50 en 60 kantjes vingen. Het is te hopen, dat de gunstige berigten zich spoedig bevestigen mogen en de nateelt het al goed moge maken.

LEEUWARDEN, 13 September.

Donderdag den 9den September j.l. werd in het Nieuwe Stads-Weeshuis alhier het herinneringsfeest gevierd aan den edelen *M. J. Baljée*, die op den 9den September 1752, *en dus juist eene eeuw geleden*, in eene achterbuurt (het voormalige Hoekster achterom) te dezer stede uit eenvoudige ouders geboren en vervolgens gedurende 10 jaren in het Weeshuis opgevoed werd. Gelijk bekend is, overleed hij in 1824, op Batavia, als oud extra-ordinaris raad van Neêrlandsch-Indië, en maakte hij na aftrek van eenige legaten, het Weeshuis tot universele erfgenaam van zijn door vlijt en oppassendheid verkregen aanzienlijk vermogen en werd alzoo, in de hand der Voorzienigheid, het middel, dat dit Weeshuis konde behouden blijven.

ASSEN, 14 September.

De derde algemeene vergadering van deelhebbers in de Drentsche Kanaal-Maatschappij zal den 24sten dezer te *Meppel* in het Heeren-logement plaats hebben. Onder de te behandelen punten zijn: Overweging van een voorstel van commissarissen, dat commissarissen zullen zijn gemagtigd, om eene overeenkomst met de Hooge Regering aan te gaan, waarbij de maatschappij zou kunnen afzien van het maken van een zijkanaal naar *Koevorden* en van een scheepvaartkanaal naar *Beilen*, en om, ingeval van gunstige beschikking van Z. M., ten laste der maatschappij eene som van *f* 300,000 of zoo veel minder als dan noodig zal blijken te zijn voor de uitvoering van het werk, te negotiëren tegen eene rente van 4½ pCt. 's jaars met geregelde aflossingen, zoo de benoodigde som niet op gunstiger voorwaarden te bekomen is, en daarbij als onderpand te verbinden de sub *a* en *b* in art. 1 van de acte van concessie opgenoemde daargestelde en daar te stellen werken en tot dezelve behoorende gebouwen erven der maatschappij.

— Wij vernemen, dat een door den heer *A. L. Lesturgeon*, pred. te Oosterhesselen, ingezonden antwoord op eene prijsvraag van de maatschappij Rhetorica te Eecloo in België de eer der bekrooning heeft mogen wegdragen.

— Men verneemt, dat er toebereidselen worden gemaakt om in den loop van het jaar 1853 rijks telegrafen aan te leggen langs de volgende lijnen: 1) van Utrecht over Gorinchem naar 's Hertogenbosch; 2) van Arnhem over Zwolle, Assen en Groningen, naar de Hannoversche grenzen; 3) van Arnhem over Nijmegen, Venlo en Maastricht, naar de Pruissische en Belgische grenzen.

BEILEN, 13 September.

De zucht voor muzijk en zang schijnt zich zeer te ontwikkelen niet alleen in de vette, maar ook in de meer schrale oorden van ons vaderland. Wij gelooven, dat dezelve heilzamen invloed kan uitoefenen op het gevoel en den smaak van den mensch; maar dat zij ook soms kwaad kan veroorzaken, daarvan hebben wij gisteren hier een voorbeeld gehad. Hier kwam met haast gereden een wagen uit N. in Friesland, waarin zich twee personen bevonden, die de hulp der politie inriepen, om eene geschaakte schoone uit dat dorp op te zoeken, 't geen dan ook gelukte, daar zij deze met haren minnaar te *Westerbork* in een logement in hunne zoete rust stoorden. Volgens 't verhaal is de geschaakte eene 17jarige dochter van een' welgestelden landbouwer uit N. Haar minnaar, geboortig uit Hannover, 21 jaren oud, klompenmaker van beroep, welk bedrijf hij te N. eenige jaren moet uitgeoefend hebben, hanteerde nu en dan de viool. De landbouwer *H.* en zijne familie moeten daarin veel genoegen gevonden hebben en besloten hebben, om het meisje dit te laten leeren. Al onderwijzende heeft de meester het hart zijner leerlinge veroverd, en hebben zij gepasseerden Donderdag nacht in stilte de ouderlijke woning verlaten, om naar het vaderland van den kunstenaar te gaan, ten einde met klompenmaken of vioolspelen den kost te verdienen. Dit hun voornemen is verhinderd: de schoone is weder naar het ouderlijk erf vervoerd, en de minnaar naar den officier van justitie te Assen. De scheiding moet aandoenlijk zijn geweest.

(De minnaar naar Assen opgebragt zijnde, is spoedig daarna weder ontslagen.)

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Woensdag den 15den September.

Aanwezig: de heeren VAN IMHOFF, DE SITTER, V. HOUTEN, OUDEMAN, SWAAGMAN, LOHMAN, SLOT, QUINTUS, DE LA FAILLE, TRIP, DOMMERING en MULDER.

Aan de orde zijn de volgende punten:

1) *Dispositie van den minister van Oorlog* van den 8sten Sept l.l. op een adres van burg. en weth., strekkende om het privé bij de Driemolendrift en dat bij de keel van bastion no. 6 op een afstand van 2 à 3 el te mogen verplaatsen en op bastion no. 6 een' nieuwen vuilnisbak te mogen stellen. Bij deze dispositie wordt genoemd verzoek toegestaan, onder voorwaarde: 1) dat zulks geschiede in overleg met den eerstaanwezenden ingenieur van het rijk alhier, 2) dat genoemde voorwerpen op de eerste aanzegging van den minister zullen worden weggeruimd, en dat, zoo zulks niet binnen tweemaal vierentwintig uren is geschied, die wegruiming op kosten van de gemeente en zonder schadeloosstelling zal worden uitgevoerd; en 3) dat burg. en weth. binnen ééne maand met genoemden ingenieur eene acte passeren en twee gezegelde exemplaren hiervan opmaken.

Overeenkomstig het door burg. en weth. opgemaakt concept-raadsbesluit wordt besloten burg. en weth. te magtigen, ten fine als sub 3 is gemeld.

2) *Missive van curatoren der Hoogeschool*, van den 31sten Julij l.l., waarin onder andere punten, wordt voorgesteld om met den 1sten October de zieken uit het stads-ziekenhuis in het nieuwe gesticht over te brengen en eenige materialen, in het stads-ziekenhuis aanwezig, aan hen over te doen, en van burg. en weth. gevraagd wordt, op welke wijze zij vermeenen dat in dat geval die overname zal geschieden.

De voorzitter zegt, dat burg. en weth. het mobilair hebben laten taxeren; hieronder zijn verschillende voorwerpen, die der directie van het Akademisch ziekenhuis dienstig kunnen zijn, anderen weder, welke de directie niet gaarne zou overnemen. Burg. en weth. stellen daarom voor, hen te magtigen: 1) de zieken uit het stads-hospitaal te doen overbrengen in het nieuwe gesticht, en 2) aan de directie van dit gesticht het mobilair over te dragen, voor zoover deze zulks zal dienstig oordeelen, volgens taxatie, en die meubelen welke men niet verlangt, in het openbaar te doen verkoopen.

De heer TRIP vraagt of er onder de goederen, die zullen worden verkocht, ook goederen zijn, waardoor eenige besmetting zou kunnen worden overgebragt.

De heer SLOT antwoordt, dat men van idée was, om dat deel der mobilia, waardoor kwaad zou kunnen worden gesticht, als dekens enz., over te nemen. De publieke verkoop zou zich bepalen tot tafels, stoelen, enz.

De heer QUINTUS vraagt of de taxatie billijk is en door deskundigen is geschied, en bekomt daarop toestemmend antwoord van den voorzitter. — Het voorstel van burg. en weth. wordt hierop aangenomen.

3) *Missive van Ged. Staten* van den 2den Sept., verzoekende berigt, of de stad genegen is het terrein in de O. Kijk-in-'t Jatstraat, vroeger bestemd voor een krankzinnigengesticht en voorwaardelijk aan de provincie afgestaan, te verkoopen; in welk geval Ged. Staten, ter bespoediging der zaak, voorstellen eene commissie uit den raad te benoemen, welke met eene te benoemen commissie uit Ged. Staten dien verkoop zou kunnen regelen. Tevens wordt hierbij een afschrift overgelegd en voorgelezen van een besluit der Staten d.d. 3den Aug. l.l., op een daartoe strekkend verzoek van de heeren A. VAN CALCAR c.s., om de provinciale beziting in de Kijk-in-'t Jatstraat, voor zoover zij niet aan de stad behoort, te verkoopen, hetzij in overleg met het stedelijk bestuur, hetzij afzonderlijk.

Burg. en weth. hebben deze zaak behandeld en heeft die behandeling tot verschillende bedenkingen aanleiding gegeven. Van den eenen kant was men genegen om tot het doel mede te werken, waartoe de afstand gevraagd werd, maar aan eene andere zijde was de bedenking gerezen, dat de stad dikwijls om terreinen verlegen is, en deze bedenking had bij de meerderheid het overwigt bekomen, zoodat burg. en weth. voorstellen, de commissie, ten fine als door Ged. Staten wordt verlangd, niet te benoemen, maar aan Ged. Staten mede te deelen, dat men tot den afstand niet genegen is.

De heer TRIP vindt het hoogst moeijelijk om de zaak zoo te beoordeelen; hij kan zich best voorstellen, dat nog niet kan worden gezegd, waarvoor men het terrein wenscht te gebruiken, maar acht het toch van belang, eene commissie uit den raad te benoemen, ten einde de zaak nader te onderzoeken.

De heer QUINTUS zou, naar aanleiding van de gemeentewet, verlangen, de zaak in eene geheime zitting te behandelen.

De heer DE SITTER betwijfelt of men in eene geheime zitting mag delibereren over den afstand van gemeente-eigendommen.

De heer LOHMAN ziet niet in, waarom hiertoe te besluiten, daar hier alleen de vraag is, of er termen zijn of niet, om den grond af te staan. Spr. heeft begrepen, dat de stad den grond noodig had, vooral met het oog op de grondwet en op de te verwachten nieuwe wet op het onderwijs, want dan zal waarschijnlijk nog meer, dan thans geschiedt, door de gemeente in het onderwijs moeten worden voorzien en heeft deze dus meer lokalen noodig.

De heer QUINTUS meende, dat burg. en weth. iets anders op 't oog hadden en trekt daarom zijn voorstel in.

De heer TRIP is thans ook zeer ingenomen met dat gevoelen van burg. en weth.

De heer V. HOUTEN geeft, — daar het hier een verzoek geldt van onderscheidene ingezetenen — in bedenking, het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering uit te stellen.

De heer QUINTUS acht het doelmatig de zaak, tot een nader onderzoek, in handen eener commissie te stellen, om zoo het voor en tegen van alle kanten zoo veel mogelijk te leeren kennen. — De heer DE SITTER ondersteunt dit voorstel, 't welk door de overige leden ook wordt aangenomen.

Tot leden der commissie worden door den voorzitter (op verzoek van den heer QUINTUS en anderen) benoemd: de heeren V. HOUTEN, SLOT, QUINTUS, DE LA FAILLE en TRIP.

4) *Missive van de hoofdcommissie van de Oostermoersche en Zuiderveldsche veenen* van den 13den Sept., berigtende dat den 9den Sept. l.l. een hevige brand heeft gewoed in de Drouwender- en Gasselter-nieuwveenen en verzoekende, ingevolge art. 8 van het bestaande convenant, eenige meerderen afslag van passagiegelden, alsmede dat door den raad een gecommitteerde worde benoemd om met den committent van harezijde, den heer A. PRINS, van Gasselte, de schade te doen constateren.

Burg. en weth. stellen voor den rentmeester der stadsveenen daartoe te magtigen, waartoe wordt besloten.

5) *Voorstel van den heer* DE LA FAILLE, ten gevolge van de beraadslagingen in de laatste raadszitting, om drie scheikundigen te benoemen, die verzocht zullen worden — na gehoord te hebben de inlichtingen van de heeren F. RINSMA en G. KUIJPER, die als deskundigen de gazcommissie bij haar tot hiertoe gedaan onderzoek hebben geadsisteerd, en van de eigenaren der loodwitfabrijk — op theoretische gronden niet alleen, maar deze zoo mogelijk en zoo veel noodig stavende door proeven, den raad in een schriftelijk advies, zoo spoedig doenlijk, te willen voorlichten omtrent het al of niet nadeelige eener gazfabrijk op het fabriceren van- en het gefabriceerd loodwit, op een afstand als hier zou plaats hebben, n.l. niet alleen van het eerste, maar ook van het tweede stuk land, gelegen in de Bloemstraat alhier, en neemt spr. de vrijheid als zoodanig aan den raad voor te stellen: de heeren P. J. V. KERCKHOFF, hoogleeraar in de scheikunde, C. H. V. ANKUM, apotheker en lid der prov. geneesk. commissie, en W. HOVENS GRÉVE, apotheker alhier.

De heer SWAAGMAN zegt, dat door de gazcommissie in de vorige vergadering van den raad het mandaat was gevraagd, om met een' ingenieur eene overeenkomst te treffen. Deze zaak gaf aanleiding, dat een daarmede in verband staand onderwerp, de plaats n.l. der gazfabrijk ter sprake kwam, en was het voorstel van den heer DE LA FAILLE als een uitvloeisel daarvan te beschouwen. Menig lid heeft welligt toen, over die zaak niet gezegd, wat hij welligt te zeggen had. Spr. vraagt daarom of er thans niet eerst aan hen, die over de plaats iets hebben mede te deelen, de gelegenheid daartoe behoort te worden gegeven.

De overige leden hiermede instemmende, geeft de heer SWAAGMAN in bedenking de verdere behandeling der zaak met gesloten deuren te houden, omdat hij eenige mededeelingen te doen heeft, die zulks raadzaam maken.

De heer DE SITTER zegt ook, in de vorige zitting omtrent eenige bezwaren het stilzwijgen te hebben bewaard, deels omdat de zaak eigenlijk niet aan de orde was, deels omdat hij mededeelingen van dien aard te doen had, die niet zonder verbreking van toevertrouwde geheimen, in eene openlijke zitting konden worden gedaan. Hij ondersteunt daarom het voorstel van den heer SWAAGMAN; waartoe wordt besloten.

De zitting weder voor het publiek geopend zijnde, leest de heer DE LA FAILLE, op verzoek van den voorzitter, op nieuw de conclusie van zijn voorstel, en wordt dit door de leden goedgekeurd.

Na voorlezing der korte notulen wordt deze zitting gesloten.

GRONINGEN, 16 September.

Afgeloopen Dingsdag avond is alhier aangekomen de generaal-majoor C. F. GEY VAN PITTIUS, wonende te Utrecht, vergezeld van z.ed.g. adjudant, den 1sten luitenant J. P. BORDES. — Op gisteren werd alhier de inspectie over de vesting- en waterwerken gehouden; naar wij vernemen, moet z.ed.g. de grootste tevredenheid over gezegde werken hebben te kennen gegeven. — Heden morgen is z.ed.g. van hier naar Delfzijl vertrokken, ten einde ook aldaar eene zoodanige inspectie te houden; wordende hij heden avond alhier terugverwacht, om alsdan denkelijk heden nacht of morgen vroeg weder van hier te vertrekken.

— Maandag avond l.l. werd door de heeren officieren van het 1ste bataljon van het 3de regement infanterie, alhier in garnizoen, eene luisterrijke serenade bij fakkellicht gebragt aan den kol. S. T. A. HUBAR, bij genoemd bataljon alhier, ter gelegenheid dat z. ed. benoemd tot generaal-majoor en kommandant der 1ste brigade infanterie, tevens belast is met het opperbevelhebberschap der vesting Maastricht en der troepen in het Limburgsche en met de functiën van prov. kommandant, voor zooveel de werkzaamheden der nationale militie betreft. — Het korps horenblazers van genoemd bataljon, dat te dezer gelegenheid fraaije muzijkstukken deed hooren, lokte eene groote volksmenigte bijeen.

— Sedert onze laatste opgave is Dingsdag l.l. alhier wederom binnengekomen een nieuwgebouwde schoonergaljoot, *Sjoukje Alida* genoemd, groot pl. m. 110 tonnen, kapt. J. K. HAZEWINKEL, van Muntendam, gebouwd bij P. S. SMIT, te Veendam.

— *Ons geworden van goederhand de navolgende opmerking:*

De staatkundige geloofsbelijdenis van den minister van oorlog is het onderwerp geweest van veel, en dikwerf onaangenaam geschrijf, na hetwelk het niet overbodig schijnt de opmerking te maken, dat verre de meeste van de laatst benoemde generaals R. K. zijn. De minister toont dus door zijne eerste *daad*, dat bij weet aan allen, zonder onderscheid van godsdienstig geloof, regt te laten wedervaren.

Dat hij deze benoemingen deed of voordroeg, mag wel aan de eene zijde, waar die nog mogt bestaan, allen twijfel wegnemen, of een Nederlander door zijne godsdienst minder geschikt wordt om het Vaderland te dienen ook in die betrekkingen, waarin kwade, en ook zwakke trouw het gevaarlijkst is, — en het moet aan de andere zijde geven de zekerheid, dat verschil van godsdienst onder ons zeer zelden de oorzaak van een onregt kan zijn, en het vertrouwen, dat vele klagten een' goeden grond missen.

De zoo nuttige eensgezindheid was ook nu weder bedreigd door bitse woorden van beide zijden, welke de minister — mogt het zijn voor altijd — zonder ophef heeft uitgedoofd.

Waarom zoude hij niet even goed in alle andere opzigten, zijn grondwettige eed en pligt betrachten?

— Het *Provinciaal Blad van Groningen*, no. 132, behelst een besluit van den Staatsraad, Commissaris des Konings, d.d. 11den September 1852, no. 6, nopens het verstrekken van onderstand aan vreemdelingen, die eenig militair pensioen of gagement genieten.

— Bij besluit van den 13den dezer heeft Z. M. goedgevonden, op de daartoe gedane verzoeken, eervol ontslag te verleenen bij de rustende schutterij in de provincie Groningen: 3de bataljon staf, aan P. F. L. Plaat, als 1ste luitenant-adjud., op grond van art. 64 der gemeentewet; 4de bataljon 3de kompagnie, aan mr. R. Feith, als kapitein; 5de bataljon, aan mr. J. J. Meder, als auditeur bij den schuttersraad; — en bij de rustende schutterij te benoemen in de provincie Groningen: 2de bataljon staf: tot majoor-kommandant dr. L. A. de Rochefort, thans kapitein bij de 3de kompagnie van het bataljon; 3de bataljon staf, tot 1sten luitenant-adjudant A. W. C. Keijser, voormalig serjant-majoor bij het leger; 4de bataljon 3de kompagnie, tot kapitein mr. A. G. Wildervack, thans 1ste luitenant; tot 1sten luitenant J. G. Noording, thans 2de luitenant; tot 2den luitenant H. Ubbens, thans serjant; 5de bataljon, tot auditeur bij den schuttersraad mr. J. Meder, advokaat, te Winschoten; 6de half-bataljon 3de kompagnie, tot kapitein R. Lanchorst Koning, thans 1ste luitenant; tot 1sten luitenant G. H. Hiddens, thans 2de luitenant; tot 2de luitenants: T. G. I. Wight, thans serjant-majoor, en A. Vrieze, thans serjant.

— Door het bedanken van de heeren Boelema en Kuipers, te *N. Beerta*, die voor veertien dagen waren benoemd tot leden van den Raad, had Dingsdag eene nieuwe stemming plaats, waardoor tot leden werden verkozen de heeren P. J. A. Land en H. K. Ebels, beide te Nieuw Beerta.

— Aan de harddraverij, den 11den dezer te Muntendam gehouden, hebben acht paarden deelgenomen. De prijs, bestaande in een fraai zilveren tabakskomfoor, is behaald door het paard van den heer E. van der Veen, te N. Pekela, de *Twijfelaar* genoemd, terwijl de premie, zijnde een keurig porseleinen theeservies, ten deel viel aan het paard van den heer H. van Deen, te Duurkenakker, onder Muntendam, genoemd *Snijboon*.

— Den 9den dezer had te *Emmen* eene harddraverij plaats. Tien paarden namen aan den wedstrijd deel, waarvan de prijs, bestaande in een paar fraaije gereiden, werd behaald door het paard toebehoorende aan R. Zwiers, te Roswinkel, gemeente Emmen; en de premie, zijnde een paar hoofdstellen, door het paard van J. Caspers, te Dalen. Eene groote schaar menschen, zoowel uit naburige als uit die gemeente was zamengevloeid om dit volksfeest bij te wonen en hetzelve allen luister bij te zetten, terwijl alles in de beste orde afliep, en eene groote menigte zich na den afloop onder gepaste vrolijkheid nog langen tijd vermaakte. Dit — zegt de berigtgever — en ook de tentoonstelling van vee, die op den voormiddag van dienzelfden dag plaats had, en waarbij ook eenige prijzen werden uitgereikt, toonen duidelijk aan, dat men ook in dit oord van Drenthe nog al eenigen smaak heeft voor openbare volksfeesten.

— Naar ons wordt berigt, zijn ook in de gemeente *Hoogeveen* valsche stukjes van 25 cents in omloop, welke door eene bijzondere blaauwachtige kleur te herkennen zijn. Men heeft er o. a. een vertoond met het jaartal 1848, dat, getoetst zijnde, werd bevonden geen zilver te zijn.

— De *Dr.* en *Asser Ct.* verneemt het volgende uit *'s Hage*: „Nog vóór de sluiting der zitting zal het voorloopig verslag over de voorgedragene armenwet aan de leden der Tweede Kamer worden rondgedeeld tegelijk met het antwoord der regering op de daarin vervatte aanmerkingen. Beide stukken zullen dan ook ter kennis van het publiek komen."

— Het gemeentebestuur van *Zwolle* heeft ter kennis van de bakkers en suikerbakkers in die stad gebragt, dat zij zich, in het belang van de gezondheid der ingezetenen, zullen moeten onthouden van het gebruik van het zoogenoemde *plakgoud*, en van de door hen gebezigd wordende *schadelijke verwstoffen*, en dat zij de zoodanige, als het chromaatgeel en guttegom, kunnen doen vervangen door onschadelijke, als saffraan, curcuma en dergelijke.

Wordende ten overvloede de bakkers en suikerbakkers herinnerd, dat bij de wet van den 19den Mei 1829, op het vermengen van eetwaren met vergiftigde stoffen of het verkoopen er van, eene straf is bedreigd van twee tot vijf jaren gevangenis en eene geldboete van *f* 200 tot *f* 500.

— Over het algemeen zijn de uit *Overijssel* ontvangen berigten aangaande den oogst in die provincie van dien aard, dat men den oogst slechts als middelmatig kan beschouwen. De rogge is fijn van korrel doch goed van kwaliteit uitgevallen. De gerst is niet goed gelukt. De boekweit, hoezeer in sommige streken ruim beloovende, heeft in andere slechts een redelijk gewas opgeleverd. De aardappelen schijnen algemeen een goed produkt te zullen geven. Volgens opgaven van landlieden, meende men echter dat de hoedanigheid niet zoo goed zoude zijn als die des vorigen jaars. De vorderingen der ziekte zijn niet groot en meestal werd alleen het loof aangetast. Wortelgewassen, vooral de mangelwortelen, zijn ruimer dan het vorige jaar. Over het gras en hooi wordt algemeen tevredenheid bespeurd. De veenderijen hebben door den droogen zomer gunstig gewerkt en er schijnt veel afvoer te geschieden. De sluiting der Hoogeveensche vaart is daarvan ongetwijfeld mede oorzaak.

De 12de September is de herinneringsdag eener schijnbaar geringe, maar in haar doel en hare gevolgen hoogst belangrijke gebeurtenis. Het was op den 12den September 1842 dat te Leiden de eerste grondslagen werden gelegd der *Nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van Sterken Drank*. In haar nu bijna tienjarig bestaan heeft die Vereeniging zich uitgebreid tot alle provinciën van ons Vaderland, en telt, volgens het jongste verslag, thans 9009 leden. Een niet onaanzienlijk getal, voorzeker! Maar kon en moest het niet nog veel grooter zijn? — Wij weten het, daar zijn er die met deze Vereeniging gaarne den spot drijven, doch dezulken mogten wel eens bedenken, of zij zich zelven niet bespottelijk maken, wanneer zij eene zaak gering achten en eene Vereeniging belagchen, die voorgestaan en aanbevolen wordt door mannen, als de hoogl. Schroeder van der Kolk, Mulder, Harting, van Rees, de pred. Huijdecooper, Moll, en zoo vele anderen, door regtsgeleerden en staathuishoudkundigen als de heeren d'Engelbronner, Heemskerk, Borre; door geneesheeren als dr. Egeling, Lubach, Everts, enz.

Waarlijk men moest de zaak der *Afschaffing* niet veroordeelen, tenzij men de geschriften van velen dier mannen had gelezen en hunne gronden had wederlegd. Geen waar Vaderlander, geen menschenvriend, geen Christen mag hierin onverschillig zijn. — Jak. IV: 17. — Daarom wenschen wij, dat in geheel ons Vaderland, ook in onze stad, de belangstelling toeneme en vele afschaffers van sterken drank zich aan de Vereeniging aansluiten, opdat, wanneer er weder een tiental jaren is voorbij gegaan, men aan den 12den September kan gedenken als een stichtingsdag eener heilzame vereeniging, die heerlijke vruchten droeg, en die dan zelve kan worden afgeschaft, als haar doel is bereikt, en het gebruik van sterken drank alom zal zijn afgeschaft. (*Amersf. Ct.*)

De Ned. Vereeniging *tot afschaffing van sterken drank* is in 1851 met 2428 leden vermeerderd, en telde op den 1sten Jan. l.l. 8790 en op den 1sten Junij j.l. 9009 leden. Wij merken hierbij echter aan, dat alleen door de toetreding van het matigheidsgenootschap te Amsterdam de vereeniging 1983 leden won. Het getal afdeelingen bedroeg op den 1sten Junij j.l. 37 en dat der correspondenten 188.

Noord-Brabant	1	afd.	21	corresp.	417	leden.
Gelderland	6	„	46	„	871	„
Noord-Holland	9	„	27	„	3567	„
Zuid-Holland	7	„	48	„	2260	„
Zeeland	1	„	6	„	41	„
Utrecht	3	„	16	„	864	„
Friesland	6	„	4	„	490	„
Overijssel	3	„	13	„	385	„
Groningen	1	„	6	„	107	„
Drenthe	0	„	1	„	1	„
Totaal	37	afd.	188	corresp.	9009	leden.

Bevolking, goudproductie en landverhuizing.

De thans van regeringswege openbaar gemaakte opgaven betreffende den loop der bevolking in Engeland in het tweede vierendeel 1852, geven aan de *Times* aanleiding tot de volgende opmerkingen: „Het aantal geboorten en huwelijken in Engeland neemt steeds toe: en de nu openbaar gemaakte opgaven, daarin met zoovele voorgaande overeenstemmend, welke van eene verbetering van den toestand des volks getuigen, een blijk is van de juistheid van het stelsel waarnaar de huishouding van dat volk ingerigt is en bestuurd wordt.

„De gewone oorzaak van bevolkings-vermeerdering, te weten het overschot van het aantal geboorten na aftrek der gestorvenen, bestaat ook in het tweede kwartaal dezes jaars, in de gewone mate van vijftig- tot zestigduizend in elke drie maanden. Doch daarnevens werkt eene andere oorzaak tot vermindering der bevolking zoo krachtig, dat de gevolgen van ernstigen aard zijn kunnen. In het tweede kwartaal verloren wij, in Engeland, door den dood 100,818 inwoners, maar door landverhuizing 125,112, gelijk uit officiële opgaven blijkt, terwijl er waarschijnlijk nog veel anderen zijn, van wier vertrek geen opgaaf gedaan is. Het aantal gestorvenen en verhuisden van dat der geboorten aftrekkende, bevinden wij dat de bevolking van Engeland in het tweede kwartaal met 66,789 personen is afgenomen.

„De landverhuizing uit het vereenigd rijk kan thans op minstens een half millioen inwoners jaarlijks geschat worden; waarschijnlijk bedraagt zij meer, en er is, wat meer zegt, geene reden om eene vermindering derzelve te verwachten; want de goudrijkdom van Australië schijnt, naar gelooiwaardige berigten, inderdaad schier onuitputtelijk te zijn, en buitendien heeft dat land nog zooveel aanlokkends in een heerlijk luchtgestel en veelvuldige bronnen van bestaan.

„Gaat men naar Oost- of West-Indië met den wensch om terug te keeren, in Australië zullen de landverhuizers een nieuw Engeland zien oprijzen en niet lang aan terugkeer denken. Zoo wordt het lot onzer koloniale heerschappij als 't ware bespoedigd: eene langzaam talrijker wordende koloniale bevolking behoeft jaren tot hare ontwikkeling, maar eene maatschappij die dagelijks vrachten landverhuizers ontvangt, komt als met éénen sprong tot politieke volwassenheid.

„Elk menschengeslacht beschouwt zich zelf als groote gebeurtenissen te gemoet snellende; maar thans is zoodanige beschouwing meer gegrond dan gewoonlijk. Waarschijnlijk zal in den omloop der edele metalen eene verandering komen van gelijken aard als in de vijftiende eeuw na de ontdekking van Amerika. Onze bevolking zal waarschijnlijk zoo zeer verminderen, dat de tegenwoordige verhouding tusschen kapitaal en arbeid schier omgekeerd wordt. In het verre Zuiden zal plotseling eene natie in het aanzijn treden met krachten en rigtingen, wier strekking niemand kan berekenen. Binnen weinige jaren zal men uit het oogpunt des handels en der politiek vijf werelddeelen tellen. Wat de einduitkomst van deze gedenkwaardige omwenteling zal zijn, is onmogelijk te voorspellen; maar zoo goud inderdaad een voorwerp van waarde en bruikbaarheid is, kunnen wij door de toeneming der hoeveelheid goud bezwaarlijk nadeel lijden, en de landverhuizing is niets anders dan hetgeen wij in de laatste tien jaren met alle middelen getracht hebben uit te lokken; zij gaat welligt verder dan wij bedoelden, doch vooralsnog niet verder dan voor ons behoefte is."

Eene advertentie à la *Moses & Sons*.

In een Belgisch dagblad leest men de volgende advertentie van een' kok:

„Wie zal het aanzienlijk gewigt loochenen dat Rusland, het onmetelijke Rusland, in de schaal werpt die het evenwigt der Europesche Staten regelt en bepaalt? Wie zal den invloed ontkennen, dien Rusland uitoefent op den gang der wereldgebeurtenissen? Wie miskent de magtige hand van Rusland in den loop der groote kwestie van den dag, de verhouding van Oostenrijk tot Pruissen? Maar niet alleen door het reeds aangevoerde, neen, ook door 't voorbeeld dat Rusland en zijne groote mannen geven, maakt het zich eerbied en bewondering, ja der navolging waardig! Wij althans, en duizenden voorzeker met ons, hebben sinds lang op beiden gestaard; wij hebben onze blikken onafgebroken gerigt op Rusland en zijne groote mannen, en in den tegenwoordigen tijd vooral is het meer dan ooit zaak, meer dan ooit het juiste oogenblik, om de resultaten van onze beschouwingen openbaar te maken. Wij bevelen derhalve iedereen onze.... onvergelijkelijke Russische *Pudding à la Nesselrode* dringend aan."

Kerknieuws.

Zwolle, 10 September. Uit het bestane drietal van heeren predikanten, is heden door den Grooten Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente beroepen, ds. *Hugenholtz*, predikant te Veldhuizen (graafschap Bentheim).

– Ds. *Kist van Heijningen*, te Rijsoord, heeft alsnu het beroep naar Oudewater aangenomen.

– Beroepen te Oud-Loosdrecht, ds. *J. J. Knap*, predikant te Heeg.

— Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Hervormde gemeenten van Horssen, op *L. de Visser*, cand. bij het prov. kerkbest. van Overijssel; van Watergang, op *A. F. Gerlach*, pred. te St. Philipsland; van Haure en Bornwerd, op *L. Kan de Beer*, cand. bij het prov. kerkbest. van Groningen; van Leyden (Ned. Herv. gem.), op *H. T. de Blaauw*, pred. te Hoorn; van Nieuwvliet, op *W. Gouda Quint*, pred. te Zaamslag; van Babilonienbroek en den Hill, op *H. W. Bruins*, rust. pred. van Gaast c. a.

Leeuwarden, 10 September. Door den Kerkeraad der Christelijk Afgescheidene Gemeente alhier is gisteren tot haren herder en leeraar beroepen, de weleerw. heer *J. Beijer*, van Heerenveen.

ZEETIJDINGEN.

Groningen, 16 Sept. Gisteren is van hier vertrokken de nieuwgebouwde schooner-galjoot *Geertje*, kapt. P. P. Mooi; vertrekkende van hier met ballast op avontuur naar Riga.

Binnengekomen te Amsterdam den 11 Sept., kapit. *Jonker* Sieberlina, van Koppenhage; den 12den *Broekema* Maria, van Koningsbergen; *Visser* Trijntje, van Dantzig; *Stuitje* Christina Johanna, van Colberg; den 13den *Gort* Vriendschap, van Londen *Drewes* Tjakkien, van Newcastle; *Stuit* Concordia en *Lukens* Gesina Johanna, beide van Riga; *Puister* Fennegina, naar Bergen; *Buscher* Hendrika, van Harlingerzijl; den 14den *Woltman* Twee Gebroeders, van Accumerzijl. — Te Texel den 12 Sept., *van der Veen* Twee Gebroeders en *Fenenga* Johanna Bartha, beide van Newcastle; den 13den *Boerhave* Arendina Elisabeth, van Bayonne, laatst van Falmouth; *van der Woude* Vr. Dieuwke en *Fokkema* Drie Broeders, beide van Londen; *Orsel* Egberdina Schuringa, van Newcastle; *Oldenburger* Hendrika Margrietha en *Oldenburger* Gustaaf, beide van Archangel; *van der Wijk* Annechina, van Dantzig; *de Grooth* Drie Gezusters en *de Grooth* Concordia, beide van Frederikstad. — In het Vlie den 10 Sept., *de Boer* Hendrika Annegina, van Riga; *Stuitje* Catharina Luitgarda, van Dantzig; *de Boer* Tweelingen, van Stettin; *Bekkering* Catharina Annechiena, van Woltersum; den 11den *Kramer* Rensina, van Rostock. — Te Helvoet den 12 Sept., *de Winter* Margaretha, van Londen; den 13den *Kruisinga* Eensgezindheid, *Bakker* Johanna Elisabeth en *Meijer* Emma Obbina, alle 3 van Archangel; *de Groot* Harmonie, van Bergen. — Te Vlissingen den 11 Sept., *Stuit* Geerdina, van Riga. — Te Triest den 7 Sept., *Hazewinkel* Grietje Mellema, van Ancona. — Te St. Nazaire den 10 Sept., *Bontekoe* Jonge Lucas, van Amsterdam. — Te Livorno den 31 Aug., *Scholtens* Alida Ikina, *Hazewinkel* Geertruida en *Lever* Catharina Elisabeth, alle 3 van Genua. — Te Gravesend den 10 Sept., *Jager* Zwaantje Elisabeth, van Groningen. — Te Arbroath den 9 Sept., *Rosema* Annechiena Johanna, van Petersburg. — Te Dundee den 8 Sept., *Giezen* Nijverdal, van Zwolle. — Te Croonstad den 3 Sept., *de Jonge* Weldaad, van Amsterdam.

Binnengekomen te Amsterdam den 14 Sept., kapit. *Boerhave* Arendina Elisabeth, van Bayonne; *Fenenga* Johanna Bartha, van Newcastle; *Visser* Ceres, van Riga. — Te Texel den 14 Sept., *Olthoff* Abeldina, van Londen; *Pot* Anna Arendina, van Archangel. — Te Lissabon den 28 Aug., *Gnodde* Antilope, van Amsterdam; den 1 Sept. *Nagel* Triton, van Newcastle. — Te Husum 10 Sept., *Pekelder* Vr. Grietje, van Leeuwarden. — Te Travemunde den 12 Sept., *Drewes* Twee Gezusters, van Gend. — Te Nerva den 4 Sept., *Mulder* Hendrik en Ubbo, van Bergen.

Zeilklaar te Londen den 10 Sept., kapit. *Bakker* Jonge Tammink, naar Koningsbergen; *Brouwer* Ons Genoegen, naar Amsterdam. — Te Liverpool den 10 Sept., *Karst* Martha Alida, naar Elseneur. — Te Hull den 10 Sept., *Gnodde* Alida Sophia, naar Bremen. — Te Baijonne den 5 Sept., *de Jonge* Magrietha, naar Hamburg. — Te Archangel den 1 Sept., *Spijkman* Johanna Maria, naar Amsterdam.

In lading te Londen den 10 Sept., kapit. *Oldenburger* Catharina Cornelia, naar Koningsbergen.

Vertrokken van Amsterdam den 11 Sept., kapit. *Voorzee* Geertruida Hendrika, naar Dublin; *Singer* Annette, naar Dantzig; *Sprik* Grietina Hillechina, naar Pillau; den 12den *Mulder* Vr. Stiena, naar Bremen; den 13den *Dijkstra* Geertina, naar Hamburg; *Meijer* Vr. Alida, naar Leer; den 14den *de Boer* Niessina Beerta, naar Triest. — Uit het Vlie den 10 Sept., *Helmers* Stad en Landen, naar Memel — Van Buenos Aijros den 27 Sept., *van der Veen* Johanna Louisa, naar Falmouth. — Van Dublin den 10 Sept., *Bontekoe* Jacobina, naar Amsterdam. — Van Pillau den 10 Sept., *Poorta* Tweelingen, naar Londen; *Wijbes* Vriendschap, naar Amsterdam. — Van Memel den 3 Sept., *Onnes* Johanna Geertruida en den 8sten *de Jonge* Hesperus, beide naar Harlingen. — Van Nerva den 30 Aug., *Postema* Geziena, naar Amsterdam; den 1 Sept., *Potjewijd* Vreede, naar Edam. — Van Croonstad den 7 Sept., *Beekman* Cornelia, *Pronk* Gezina Jantina en *Muller* Harmina, alle 3 naar Amsterdam; *Mulder* Vriendschap en *Visser* Johanna Petronella, beide naar Rotterdam; *Huges* Johan Gerard en *Vos* Kathar. Knelsina, beide naar Zaandam; *Smid* Klasina Bruins, naar Harlingen; *Goosens* Geertruida, *Everts* Gesiena Catharina, *van Driesten* Bellamy, *Gust* Antonia Francina en *Kamminga* Drie Gebroeders Sikkens, alle 5 naar Helsingör.

Vertrokken van Amsterdam den 15 Sept., kapit. *Jacobs* Vrouw Johanna en *de Jonge* Alida Gezina, beide naar Hamburg. — Van Bahia den 10 Aug., *Jaski* Maria Anna, naar Buenos-Ayres. — Van Hartlepool den 11 Sept., *Mulder* Zorg en Vlijt, naar Groningen. — Van Hamburg den 11 Sept., *de Boer* Jantina Petronella, naar Rendsburg.

Delfzijl, 15 Sept. Binnengekomen den 11 Sept., kapit. *de Cock* Hillechiena, van Lurvich; den 12den *van der Molen* Jantiena, van Halte; *Wever* Elizabeth Maria, van Riga; den 13den *de Jonge* Jantiena, van Koningsbergen naar Amsterdam, door tegenwind; den 14den *de Jonge* de Drie Gezusters, van Frederikstad; *Bolmeijer* de Twee Gebroeders, van Landschapspolder; *Meppelder* Thetis, van Archangel; *Veldvis* Catharina Groenewold, van Pr. Polder; *Scheppers* Maria, van Meppen; *Molenkamp* Aaltje, van Leer.

Vertrokken den 13 Sept., kapit. *Forma* Vr. Antje en *Molenkamp* Aaltje, beide naar Leer; *Barghoorn* Vr. Trientje, naar Emden; *Deters* Maria Margaretha, naar Bremen; *Kort* Pietronella en *Schoon* Jakobus Cornelus, beide naar Halte; *Burman* de Kleine Julia, naar Basseld; den 14den *Donga* Annechiena en *van der Werf* Alida Geziena, beide naar Noorwegen.

Oostmahorn, 15 Sept. Ter reede gearriveerd den 14 Sept., kapit. *Reijer* Janeje Hillegonda, van Newcastle naar Groningen.

Vertrokken den 15 Sept., kapit. *Pieper* Ekea Maria, van Amsterdam naar Bremen; *Banger* Bruderliebe, van Makkum naar Altona; *Kreutzman* Margretha, van Makkum naar Hamburg; *Konterman* Vr. Renske, van Gent, als bijlegger naar zee terug; *Vlas* de Vr. Margaretha, van Dokkum naar Wismar.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

9 Sept. Mooi, Hillechiena Catharina, v. Petersb. n. Rotterd. m. rogge.
Postema, Gezina, v. Narwa n. Amsterdam m. hout.
Schuth, Gesina, v. Petersburg n. Amsterdam m. potasch.
Boer, Margina, v. Dantzig n. Londen m. hout.
10 —— Brouwer, Aurora, v. Petersburg n. Rotterdam m. potasch.
Ahrens, Maria, v. Riga n. Maas m. rogge.

De Wind den 9den Sept. O.N.O., O.Z.O.; den 10den O., Z., Z.Z.O.
Elseneur, 10 September.

SCHEEPSVRACHTEN.

Groningen, 14 Sept. 1852. Vracht naar Londen per last van 10 quarters Haver 11/6 met 10 pCt., zijnde 6 p. meer dan 't laatst de vorige week, toen een paar groote schepen, van ruim 100 last Haver, ieder tot den koers van 11 sh. met 10 pCt. naar Londen en 13 sh. met 10 pCt. naar Glocester bevracht geworden zijn. — Vrachten voor binnenschepen als voren.

Dantzig, 9 Sept. Hoezeer er nog steeds weinig voorraad van schepen is, zoo gaan toch de vrachtprijzen niet aanmerkelijk naar boven. Heden sloot men op Londen en Hull 3 sh. 6 d. per quart. tarwe, Amsterdam *f* 20 per last rogge en *f* 15 per last hout.

Koningsbergen, 9 Sept. Naar Liverpool werd voor een schip van 50 last 4 sh. 7 d. per quart. tarwe bewilligd. Slechts één kustvaartuig is thans vrachtvrij in onze haven.

Riga, 3 Sept. Naar de Maas voor rogge *f* 23 en *f* 1, Christiania voor tabak *f* 20 en 15 pCt., Hull voor vlas enz. 37 sh. 6 d. per ton, lijnzaad 3 sh. 6 d. per imp. qr.

Dantzig, 11 Sept. De vrachten zijn een weinig gestegen. Naar Amsterdam en Zwolle *f* 20 à *f* 21 per roggelast, Sunderland 15 sh. per load eikenhout.

318de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Tweede Klasse.

1*ste Lijst.* No. 4889 en 1177 ieder een prijs van *f* 1000. — 2*de Lijst.* No. 2484 een prijs van *f* 20,000. No. 14970 een prijs van *f* 5000. No. 925 een prijs van *f* 1250. No. 3067, 2165 en 4222 ieder een prijs van *f* 1000. — 3*de Lijst.* No. 19306 een prijs van *f* 1250. No. 15931, 2545, 5297 en 1537 ieder een prijs van *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 10den tot en met den 16den September 1852 zijn te *Groningen* geboren 13 zoons en 15 dochters; gehuwd 4 paren; overleden 12 ouden en 7 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 14 *September*.

TARWE.		Zw. Zand	66 ℔ *f* 5,25	Bl. Voer	38 » *f* 2,45
Jarige	70 ℔ *f* 7,35	Veen	66 » » 5,05	»	40 » » 2,60
N. Oml.	68 » » 6,50	»	68 » » 5,35	Zw. Voer	38 » » 2,25
»	70 » » 7,00	N. GERST.		»	40 » » 2,40
»	72 » » 7,50	Winter	54 ℔ *f* 4,25	O. »	42 » » 2,70
» Old.	68 » » 6,30	»	56 » » 4,55	N. BOONEN.	
» »	70 » » 6,80	»	58 » » 4,85	Paardeb.	*f* 4,75 *f* 5,25,50
» »	72 » » 7,30	»	» »	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		»	» »	Gr.Gortp.m.	*f* 7.25,50,75
O. Inl.	64 ℔ *f* 5.60	Knobbe	60 » » 4,60	Par. 100 N. ℔	*f* 10,25 *f* 12
» »	66 » » 5,90	»	62 » » 4,90	Old. Koolz.	*f* 9,25,50,75
» »	68 » » 6,30	N. HAVER.			(*f* 10
N. »	68 » » 6,40	Dikke	38 ℔ *f* 2,35	Oml. dito	*f* 9,25,50,75
» »	» »	»	40 » » 2,50		(*f* 10,10
N. BOEKWEIT.		»	42 » » 2,65	Oostfr. dito	*f* 9,75,90 *f* 10
Gr. Zd.	64 ℔ *f* 5,15	»	44 » » 2,75	G.Mosterdz	*f* 6 tot *f* 8,25
» »	66 » » 5,45	»	46 » » 2,90	Raapol. p. v.	*f* 30,50
» »	68 » » 5,75	»	48 » » 3,05	Prijs der boter	
		»	50 » » 3,20	1e soort ½ ton	*f* 27 a *f* 27½
		Bl. Voer	36 » » 2,20	2e »	» *f* 25

Tarwe tot vorige prijzen wel te plaatsen. — Rogge in een doen. — Boekweit door weinig aanvoer en eenige vraag 15 cent hooger verkocht. — Gerst mede 10 cent hooger alleen aan Pelderijen te plaatsen. — Beste soorten Haver in een doen; mindere kwaliteiten moeijelijk te verkoopen. — Boonen prijshoudend. — Nieuwe Groene Erwten *f* 6,50 *f* 7,75: N. Graauwe Erwten van *f* 6 tot *f* 8,25. — Gort vond meer vraag. – Koolzaad op vorige prijzen gehouden, doch vond daartoe weinig kooplust.

ROTTERDAM, 13 *September*. Tarwe: Jar. Zeeuws., Vlaams. en Overm. vond voor de gewone soorten, die ruimer ter markt waren, slechts trage koopers, doch puike kwaliteit bragt ruim vorige prijzen op; goede en puike *f* 9,50 a *f* 10,20; mindere *f* 9 a *f* 9,40; Nieuwe dito, meerendeels afwijkend van kwaliteit, ging tot 30 a 50 cts. lager moeijelijk van de hand en bragt naar deugd en droogte van *f* 6 tot *f* 8 op; de enkele puike partijtjes waren van *f* 9 tot *f* 9,50 spoedig opgeruimd; Roode soorten als voren; 164, 165, 166 ℔ N. Hoogl. Kleefs. *f* 310, *f* 315, *f* 316, *f* 317, *f* 320; 165 ℔ Jar. dito *f* 315; 164 ℔ dito *f* 313, *f* 315; 160 ℔ Jar. Kleefs. *f* 288; 158 ℔ O. dito *f* 280; 158 ℔ dito Wolgast *f* 285; 155, 157 ℔ dito Rijn *f* 265, *f* 270; 162 ℔ N. Bovenl. *f* 294. – Rogge: N. Overm., Zeeuws. en Vlaams. als voren *f* 6 a *f* 7; andere soorten met goeden handel tot ruim vorige prijzen; in Entr.: 142 ℔ N. Arch. *f* 162, *f* 165; 143 ℔ dito *f* 164, *f* 165; 141, 144 ℔ dito Petersb. *f* 157, *f* 162; 142 ℔ dito *f* 165; 143 ℔ dito Riga *f* 163; in Cons.: 152 ℔ Jar. Deens. *f* 205; 147, 149 ℔ Amerik. *f* 194, *f* 195; 151 ℔ Frans. *f* 190, *f* 195; 144, 145 ℔ N. Arch. *f* 172, *f* 175; 142, 143 ℔ dito *f* 172, *f* 173, *f* 175; voorts te Schiedam in Entr.: 142, 143 ℔ N. Arch. *f* 163, *f* 164; in Cons.: 146 ℔ Odessa *f* 180. — Gerst: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaasche 20 cents hooger, Winter *f* 4,80 a *f* 5,30; dito Zomer *f* 4,80 a *f* 5; te Schiedam: 133 ℔ Libau *f* 186; 129 ℔ Cours. *f* 182, *f* 183. — Haver 10 cents lager; N. Zeeuws. en Inl. Korte *f* 2,90 a *f* 3,15; dito Lange *f* 1,90 a *f* 2,60. — Boekweit *f* 8 a *f* 10 hooger, op 140 ℔: Jar. Noordbrab. *f* 183, *f* 187, *f* 188, *f* 190; N. dito *f* 190; dito Grootbrab. *f* 186, *f* 188, *f* 190; dito Rijn *f* 182; dito Oostvr. Veen *f* 170; dito Gron. Veen *f* 155; Frans. *f* 148, *f* 156, *f* 168; O. Rijn *f* 160. — Erwten: N. Zeeuws. Groene, 25 cents hooger, *f* 7,75 a *f* 8,75: Groote dito *f* 8,75 a *f* 9,25; dito Witte *f* 7 a *f* 7,50; dito Gelders. Graauwe *f* 10 a *f* 12. — Boonen: N. Zeeuws. Witte, niet mooi, *f* 10 a *f* 10,50; dito Bruine, goed van kwaliteit, *f* 10 a *f* 11; dito Paardenboonen *f* 5 a *f* 5,40. — Koolzaad: Zeeuwsch gestort 49, 50 p. vl.; dito in zakken 47, 48, 49 p. vl.; Overm. in zakken 48, 49 p. vl.; Jar. Alton. 49 p. vl.; Flakkeesch 47 p. vl.; Zomer van 37 tot 42½ p. vl.

AMSTERDAM, 13 *September*. De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche *f* 38 à *f* 42, Kuijnder *f* 35 à *f* 36; Kamper *f* 34 à *f* 37, Deventer *f* 30 à *f* 32, Zwolsche *f* 31 à *f* 33.

AMSTERDAM, 15 *September*. Tarwe prijsh.; 129 ℔ r. Koningsb. *f* 277 bij partij; 125 ℔ Fries. *f* 247; 124 dito *f* 232. — Rogge met goeden handel tot hooger prijs; 126 ℔ Pommer *f* 220; 120 ℔ n. Odessa *f* 183 bij partij; 121 ℔ dito *f* 185 bij partij; 122 ℔ dito *f* 187, *f* 188; 121 ℔ Pruis. *f* 195, *f* 196; 118 ℔ n. Arch. *f* 176. — Gerst in een doen; 105 ℔ j. Vries. Winter *f* 150. — Boekweit iets hooger verkocht: 123 ℔ Amersf. *f* 200; 117 ℔ Vriesche *f* 180 aan de Zaan.

Koolzaad dadelijk in een doen, op levering hooger betaald; Zeeuwsch 49 p. vl.; op 9 vat dadelijk en in Sept. 53½ p. vl.; Oct. 54½ p. vl.; Nov. 55 p. vl.; April 58 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering williger; op 6/w. *f* 32; Vlieg. *f* 31; Oct. *f* 30,75; Nov. *f* 31,50 a 75 a 50; Dec. *f* 32 a 25 a *f* 32; Mei 1853 *f* 33,50. — Lijnolie op 6/w. *f* 32,50; Vlieg. *f* 31,50. — Hennepolie op 6/w. *f* 39; Vlieg. *f* 38.

LONDEN, 10 *Sept*. Holl. *Boter* met levendige vraag en 3 a 5 sh. hooger. Beste Friesche 84 a 87 sh.

LONDEN, 13 *Sept*. Onze markt was heden goed voorzien van Inl. Tarwe, waarvan de kwal. veel te wenschen overliet; de vraag was niet levendig en tot nagenoeg de prijzen van l.l. Maandag werd vrij veel opgeruimd. Vreemde ging bij gerijven tot vorige koersen van de hand. Puike Gerst prijshoudend. Vreemde Haver werd hier en daar tot iets lageren prijs afgegeven. Boonen en Erwten blijven schaars en bedingen de hoogste notering.

VEEMARKTEN.

LONDEN, 11 *September*. Het getal runderen was als naar gewoonte. Er is weinig handel en de markt houdt zich met moeite staande. Er zijn vele schapen, doch meestal buitenl. en van mindere kwal.: de beste bedingen Maandags prijzen, doch over het algemeen is de verkoop moeijelijk. Lammeren lager. Beste kalveren gezocht; andere soorten aangeboden. Van buitenslands zijn aangevoerd 362 runderen, 2830 schapen, 397 kalveren en 35 varkens.

LONDEN, 13 *Sept*. De Veemarkt was weder overvloedig voorzien en ook de kwal. was beter. De prijzen hebben geene verandering ondergaan.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 15 *Sept.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 64¾; Dito Dito 3 pCt. 77¾, 77$\frac{11}{16}$, 77$\frac{13}{16}$; Dito Dito 4 pCt. 96⅛, 96⅛, 96¼; O. I. Leening 4 pCt. 96⅝; Handelmaatschappij 4½ pCt. 125¼, 125½; Aand. Holl. Spoorw.-Maatsch. 82⅛, 82¾, 82¾. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 23$\frac{3}{16}$, 23$\frac{5}{16}$, 23¼; Dito 3 pCt. 49⅞; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 45⅛, 45$\frac{3}{16}$, 45⅛; Coup. Bewijzen 2¼. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 42⅞, 43, 42⅞; Dito Dito 4 pCt. 39⅝, 39⅜, 39$\frac{7}{8}$.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108⅛; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 107½; Certific. bij *Hope* 4 pCt. 91⅛, 91¾; Dito bij *Stieglitz* en *Co.* 4 pCt. 91$\frac{3}{16}$, 91¼; Dito bij id., 5de Serie 4 pCt. 91; Certific. te Hamburg 5 pCt. 104½; Inschr. in Assignatiën 6 pCt. 71⅛; Cert. van Dito 6 pCt. 72⅝. — POLEN, Cert. 4 pCt. 86, 86⅛, 86. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 78¾, 79; Dito Nieuwe 2½ pCt. 41⅛, 41¼; Dito Nieuwe 5 pCt. 91⅝, 91⅞, 91$\frac{13}{16}$; Metall. La. B. 5 pCt. 91⅛, ⅞, $\frac{11}{16}$; Amerik. Bank-Actiën 4$\frac{7}{16}$; Louis. bij *Hope* 5 pCt. 102; Braz. 5 pCt. 100¾; Nieuwe Mexik. 26½, ⅜, ⅜; Gren. 2 pCt. 23$\frac{1}{16}$; Dito Uitg. 12¼, $\frac{7}{16}$; Ecuador 4¼; 6 pCt. Turkije 2/m. na de 1ste uitgifte 105⅛; Metall. 1851 2½ pCt. 40½, ⅜; 5 pCt. Metall. 1852 2/m. na de 1ste uitgifte 78½.

Bij geringe affaire waren heden Holl. fondsen bijna onveranderd. Van vreemde effekten waren Spaansche iets vaster, bij eenigen handel in 1 pCts. – Portug. zeer flaauw. — Russische onveranderd. – Oostenrijksche meer aangeboden.

Brazil. 1839 v. 200 £ 101; Gren. Onb. St. 2 pCt. 22¾, $\frac{13}{16}$; N. Mexik. Onb. St. 3 pCt. 24$\frac{15}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 64¾; Spaansche 1 pCt. 23¼ a $\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pCt. 45⅛ a $\frac{3}{16}$; Metall. 5 pCt. 78$\frac{15}{16}$; Dito 2½ pCt. 41$\frac{3}{16}$ a ¼.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd te *Oldehove*, den 15den September 1852:

S. KONING, van *Groningen*,
met
D. REINDERS, van *Niehove.*

*** Heden beviel van eene welgeschapen DOCHTER Vrouwe A. M. L. SIERTSEMA, geliefde Echtgenoot van

Mr. **H. J. ENGELKENS.**

WILDERVANK, 9 September 1852.

*** Heden overleed, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, na eene ziekte van vijf weken, mijn dierbare Echtgenoot N. DE MULDER, in leven *Logementhouder alhier*, in den ouderdom van drieënzeventig jaren en negen maanden.

GRONINGEN, 9 September 1852.

M. C. GOUTIER,
Wedw. N. DE MULDER.

N.B. De **AFFAIRE** blijft op denzelfden voet continueren.

*** Na eene langdurige sukkeling, overleed nog onverwachts, aan eene beroerte, mijne waarde Vrouw JANTJE BARTELS.

GRONINGEN, 10 September 1852.

R. HELMICH.

*** Heden avond overleed, na eene kortstondige ziekte, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer LAMBERTUS OORTWIJN, in den ouderdom van ruim 54 jaren. Diep treft mij, benevens mijne Aangehuwde Kinderen en naaste Bloedverwanten deze slag.

GRONINGEN, 12 September 1852.

G. VAN GEEST,
Wedw. L. OORTWIJN.

Eenige kennisgeving.

*** Heden avond overleed, in den ouderdom van 43 jaren, mijne geliefde Echtgenoot ELISABETH JACOBS. Gedurende bijna 25 jaren was zij voor mij eene trouwe Gade en voor onze tien Kinderen, waarvan drie haar in een beter leven voorgingen, eene liefdevolle Moeder.

GRONINGEN, 12 September 1852.

T. HOFKAMP.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 42 jaren, na eene ziekte van vijf weken, tot mijne innige droefheid, mijn geliefde Broeder N. NOORMAN, *Rijks Ambtenaar*, nalatende drie Kinderen, welke hun zwaar verlies nog niet kunnen beseffen.

GRONINGEN, 13 September 1852.

J. J. NOORMAN.

*** Heden overleed, na eene langdurige sukkeling, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot TITIA KLOS, in den bloeijenden leeftijd van 36 jaren, mij uit een gelukkig huwelijk van ruim 12 jaren 4 Kinderen nalatende, welke het verlies van zulk eene zorgdragende Moeder nog niet beseffen.

GRONINGEN, 14 September 1852.

H. VAN HAREN, *Timmerman.*

*** Slechts zestien dagen na zijne Gade WEMELIENA TJAKOLIENA VAN DER VEEN, bezweek heden avond onverwachts JACOBUS BERENDS HAZENBERG, in den ouderdom van 35 jaren, nalatende een' Zuigeling, onbewust van 't gemis der Ouders.

GRONINGEN, 14 September 1852.

R. HAZENBERG.
Uit naam der Familie.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschap[pen]*

SEPTEMBER 1852.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
5	764,02	762,32	762,33	17,5	24,2	17,8	0,91	0,67	0,78	N.O.t.O.	O.	O.N.O.	helder	bewolkt	helder
6	761,49	760,33	760,99	16,1	24,0	19,5	0,88	0,68	0,82	O.N.O.	O.N.O.	„	weinig bewolkt	„	betrokken
7	761,54	761,60	762,82	16,6	24,3	18,4	0,82	0,67	0,79	„	„	N.O.t.O.	helder	helder	bewolkt
8	765,01	764,02	764,04	16,0	22,8	17,5	0,84	0,64	0,85	„	„	N.O.t.N.	weinig bewolkt	weinig bewolkt	helder
9	763,34	761,75	761,41	16,5	23,5	17,5	0,75	0,38	0,67	„	„	N.O.	„	helder	„
10	758,67	755,94	755,14	15,7	23,4	18,2	0,78	0,53	0,83	N.O.	N.O.	N.O.t.O.	helder	bewolkt	betrokken
11	752,56	752,17	752,71	15,2	18,2	14,0	0,93	0,70	0,76	N.W.t.N.	N.W.t.W.	N.W.tW.	betrokken	betrokken	[illegible]

Gemidd. over de maand Augustus 756,61 — 19,0 — 0,86 — regen 78,9 strepen.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.